

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Infectie oorzaak van **ernstige longontsteking**

naam aandoening
longontsteking

verschijnselen
koorts, verlaagde melkgift, verhoogde ademhalingsfrequentie

oorzaak
infectie met Mannheimia haemolytica

behandeling
antibioticum

'Is Hendrik-Jan weer op vakantie?', vraag ik licht spottend. De vader van Hendrik-Jan lacht als een boer met kiespijn. Vorig jaar sloeg het noodlot toe tijdens zijn zoons welverdiende zomerpauze in de vorm van een uitbraak van uierontsteking door klebsiella. Nu stond de waarnemer naast een koe die compleet van de melk was. In bedrijfskleren betrad ik de stal, ondertussen hield ik mijn klinische blik op de koe gericht. De ademhalingsfrequentie was te hoog en de koe stond wat na te knijpen met z'n buik. De neusvleugels gingen op en neer. De thermometer vertelde me dat het dier hoge koorts had. Na de koe helemaal onderzocht te hebben, luisterde ik de longen nogmaals goed af. Op enkele plekken was het niet zuiver: longontsteking. 'Ik hoop dat het een incident is en ik wil je niet bang maken, maar let goed op de rest van de koeien.' Ik behandelde de koe en sprak een evaluatie af. Twee dagen later stond ik voor een rijtje koeien. Ze hadden koorts, een flink gezakte productie en er waren subtiele tot duidelijke afwijkingen op het longveld hoorbaar. Ik checkte mijn gehoor als controle tevens op de longen van enkele gezonde koeien, want je kunt niet kritisch genoeg zijn. Elk van de koeien had longontsteking.

De laatste jaren is longontsteking door een oude bekende kiem – Mannheimia hemolytica, maar waarschijnlijk wel een ander type – bezig aan een ongekeerde opmars onder volwassen melkkoeien. Vooral het aankopen van (buitenlandse) koeien kan, zoals op dit bedrijf het geval was, na een paar weken voor een uitbraak zorgen. In een vroeg stadium is het nog te behandelen. Bij te laat behandelen kunnen de longen permanente schade hebben door een hevige afweerreactie van de koe zelf op door de bacterie gemaakte gifstoffen. Diagnostiek bij het volwassen dier is lastig. Sectie geeft uitsluitsel, maar dan moet er wel een doodgaan. De zieke koeien van Hendrik-Jan reageerden goed op een behandeling met penicilline. Diezelfde dag stond er nog een longvisite in mijn agenda. Dit keer ging het om zes kalveren met ernstige longontsteking bij een jongveeopfokker. Een transtracheale (via de luchtpijp) afgenomen longspoeling bevestigde mijn bange vermoedens op kweek: weer Mannheimia. Een ander dier dat net gestorven was, stuurde ik in voor sectie naar de GD. Het beeld was van Mannheimia-pneumonie (longontsteking), maar de kiem was niet te kweken.